

Wat betekent dat voor u in 2015?

Inhoudsopgave

Aanleiding	2
Samenvattende leeswijzer	2
Conclusie	3
Regelingen 2014-2015	4
Landelijk	4
Lokaal	6
Persona's	9
Kanttekeningen	26
Bijlage 1: Eigen bijdrage Wmo	27
Bijlage 2: doelgroepen in het SSB	29

Aanleiding

In november 2014 behandelde de Nijmeegse gemeenteraad de brief ter beantwoording van de motie: 'Wat betekent dat voor u? II'. In deze brief wordt voornamelijk ingegaan op de gevolgen voor de woonlasten van voorgenomen beleidsveranderingen¹. Naar aanleiding hiervan is gevraagd om breder te kijken naar de financiële gevolgen en stapelingseffecten van veranderingen in het sociale domein op landelijk en lokaal niveau.

Het uiteindelijke doel is een beter overzicht en inzicht in de vele veranderingen die er geweest zijn onder andere binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning en verschillende lokale regelingen. Aan de hand van persona's belichten we in dit onderzoek deze beleidsveranderingen en de financiële effecten daarvan.

Samenvattende leeswijzer

Dit rapport bestaat uit twee delen:

1. Regelingen 2014-2015:

In dit deel worden financiële gevolgen voor burgers van de veranderingen in regelingen in het sociale en financiële domein tussen 2014 en 2015 beschreven. Daarbij komen landelijke regelingen en lokale regelingen aan bod.

Landelijk gaat het om de Participatiewet (incl. kostendelersnorm en Wajong), kindgebonden budget en overige kindregelingen, AOW, huur- en zorgtoeslag, WMO en Jeugdwet en afschaffing van de Wtcg en CER. Bij de lokale regelingen gaat het om aanpassing van normbedragen, CAZ, Individuele Inkomensvoetstuk/langdurigheidstoeslag, gemeentelijk WMO-vergoedingen, compensatie afschaffing Wtcg/CER, bijdrage dagbesteding ouderen, lokale regeling chronisch zieken, bijzondere bestand en de individuele studietoeslag.

2. Persona's:

In dit deel wordt voor zes verschillende gefingeerde huishoudens (persona's) berekend wat de financiële effecten van deze veranderingen in zorg- en inkomensregelingen in hun specifieke situatie betekent. Dit heeft als doel inzicht te verschaffen op welke manier de veranderingen met elkaar samenhangen binnen specifieke gezinssituaties. Wat het uiteindelijke financiële resultaat voor deze huishoudens is wordt voor twee inkomenssituaties berekend: wat is het effect wanneer het huishouden een inkomen uit de bijstand/AOW heeft en wat is het effect wanneer het huishouden een iets hoger, maar nog steeds klein inkomen uit werk/pensioen heeft. Met behulp van het Sociaal Statistisch Bestand schatten we per persona in hoe vaak die situatie voorkomt in Nijmegen. Daarmee krijgen we inzicht hoeveel huishoudens er op vooruitgaan of achteruitgaan door de beleidsveranderingen en wat dat betekent voor de stad Nijmegen in zijn geheel.

---

¹ Deze brief, 'Wat betekent dat voor u? II' behandelt de financiële gevolgen voor de woonlasten van het afschaffen van de afvalstoffenheffing en de verhoging van de OZB belasting. De huishoudens die gebruikt werden om de effecten van de beleidsveranderingen te illustreren werden ingedeeld op basis van verschillende WOZ-waardes van het huis.

Conclusie

Tussen 2014 en 2015 zijn er veel regelingen veranderd in het sociale en financiële domein. Onder andere de invoering van de Participatiewet, daarmee samenhangend de invoering van de kostendelersnorm, de verstrenging van de Wajong en veranderingen in de kindregelingen hebben veel invloed op de leefsituatie van mensen.

Aanpassing van landelijke regelgeving leidt vaak tot veranderingen in lokale regelingen. Het belangrijkste voorbeeld hiervan is de afschaffing van de lokale regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. Deze regeling is in 2015 wettelijk niet meer mogelijk door de invoering van de Participatiewet en dit heeft een duidelijke weerslag op het budget van Nijmegenaren. Om de verschillende veranderingen op te vangen zijn er lokaal meer mogelijkheden voor compensatie naar (zorg)gebruik door het uitbreiden van de CAZ en de individuele bijzondere bijstand. Over het algemeen vraagt dit wel meer (administratief) werk van rechthebbenden en de gemeente Nijmegen.

Huishoudens met een inkomen net boven het minimum gaan er over het algemeen op vooruit wat betreft het inkomen uit regelingen in het sociale en financiële domein². Vooral door kleine aanpassingen in landelijke regelingen en het uitbreiden van lokale initiatieven als de collectieve aanvullende zorgverzekering (CAZ). Huishoudens op het minimum (AOW of bijstandsuitkering) gaan er vaker op achteruit of er minder hard op vooruit. Met name door de invoering van de kostendelersnorm en de afschaffing van de lokale regeling chronisch zieken en ouderen.

De veranderende regelgeving heeft de grootste impact op een relatief kleine groep mensen. In positieve zin pakken de veranderingen in de kindregelingen goed uit voor werkende alleenstaande ouders (zie persona 1). De invoering van de kostendelersnorm en de strengere regelgeving voor de Wajong leiden tot grote verschillen tussen vergelijkbare situaties in 2014 en 2015 (zie persona 4). Maar ook in dit geval gaat over een relatief kleine groep mensen.

Persona	bijstand/ AOW	klein inkomen uit werk/ pensioen
1: Jolanda en Sam 1-oudergezin met gezondheidsproblemen	-2%	8%
2: Jannie en Jans alleenstaande met inwonende dementerende moeder	-2%	0,5%
3: Herman oudere alleenstaande met gezondheidsproblemen	3%	4%
4: Henk, Ria en Esther paar met dochter in de Wajong	-17%	-14%
5: Hakeem alleenstaande met gezondheidsproblemen	0%	4%
6: Johan en Zeynep ouder paar met gezondheidsproblemen	2%	3%

Figuur 1 Financieel resultaat per persona van veranderingen in regelingen 2014-2015 in percentage van het inkomen³

² In de situatie van de persona's wordt er gebruik gemaakt van meerdere regelingen, zorgregelingen gecombineerd met inkomensregelingen. In totaal omvatten de persona's tussen de 2600 en 7100 huishoudens.

³ De kleuren hebben betrekking op de absolute verschillen tussen 2014 en 2015 in het inkomen uit regelingen, zie voor verdere uitleg en verdieping de verschillende persona's verderop in dit onderzoek.

Regelingen 2014-2015

In 2015 zijn er verschillende aanpassingen doorgevoerd binnen de landelijke en lokale regelingen rond inkomen en zorg. De belangrijkste veranderingen met het grootste effect worden hier besproken. Daarnaast zijn er regelmatig kleinere wijzigingen binnen regelingen, bijvoorbeeld de halfjaarlijkse inflatiecorrectie van de bijstandsnorm.

Landelijk

Invoering Participatiewet

De Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) zijn in 2015 vervangen door de Participatiewet. Met de invoering van de participatiewet gelden dezelfde arbeidsverplichtingen voor alle bijstandsgerechtigden.

De kostendelersnorm

Met de participatiewet is ook de kostendelersnorm ingevoerd. De kostendelersnorm gaat ervan uit dat woonkosten gedeeld kunnen worden wanneer de woning gedeeld wordt met andere volwassenen. Daarom is de bijstandsuitkering lager naarmate er meer personen van 21 jaar of ouder in één woning wonen. In het algemeen zijn de bijstandsuitkeringen voor huishoudens met 3 of meer volwassenen in 2015 lager dan in 2014.

Veranderingen Wajong uitkering

Met de invoering van de Participatiewet zijn de eisen voor het verkrijgen van een Wajong uitkering verscherpt. In 2014 had men naast een Wajong uitkering nog de optie op een studieregeling (25% van het WML bovenop de studiefinanciering) of een werkregeling via het UWV (met behoud van volledige Wajonguitkering). Voor nieuwe aanvragen per 2015 zijn deze opties verdwenen. Daarnaast heeft men alleen recht op een Wajong uitkering als men volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is anders valt men onder de participatiewet. Hierdoor komen vanaf januari 2015 minder mensen in aanmerking voor een Wajong uitkering. Degenen met arbeidsvermogen komen per 2015 in aanmerking voor een Participatiewet uitkering. Voor diegene die al een Wajong uitkering hebben bestaan verschillende overgangsregelingen afhankelijk van het jaar dat men deze Wajong uitkering heeft aangevraagd. De hoogte van een Wajong is niet afhankelijk van de gezinssituatie, het huishoudinkomen of het eigen vermogen en bedraagt (maximaal) 75% van het wettelijk minimumloon.

Veranderingen in het kindgebonden budget en andere kindregelingen.

Om de arbeidsparticipatie te verhogen en de overheidsfinanciën op orde te brengen is besloten het stelsel van regelingen waar ouders gebruik van kunnen maken te vereenvoudigen. Van de 11 kindregelingen in 2014 blijven in 2015 alleen de kinderbijslag, het kindgebonden budget, de kinderopvangtoeslag en de inkomensafhankelijke combinatiekorting over⁴. Voor alleenstaande

---

⁴ Zie voor een volledig overzicht van de veranderingen:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kindregelingen/inhoud/veranderingen-kindregelingen>

ouders in de bijstand verdwijnt daarmee de aanvulling op het minimuminkomen. In 2014 kregen alleenstaande ouders in de bijstand een hogere uitkering in vergelijking met alleenstaande zonder kinderen. In plaats daarvan krijgen alleenstaande ouders extra kindgebonden budget in de vorm van de 'alleenstaande ouderkop'. Voor werkende alleenstaande ouders is in 2015 de fiscale korting afgeschaft. Ook zij krijgen extra kindgebonden budget in de vorm van de 'alleenstaande ouderkop'. In het algemeen zijn deze veranderingen nadelig voor bijstandsgerechtigden. Voor werkende alleenstaande ouders is het afhankelijk van het inkomen of de veranderingen voor of nadelig uitpakken.

AOW

De AOW is een basispensioen voor mensen die de AOW-leeftijd hebben bereikt. In 2015 is de AOW iets verhoogd. Verder is de invoering van de kostendelersnorm binnen de AOW uitgesteld. De hoogte van de uitkering wordt op dezelfde manier berekend als in 2014.

Huurtoeslag

Iedereen met een huurwoning onder de huurtoeslaggrens kan huurtoeslag aanvragen. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de woonsituatie, gezinssituatie, het inkomen en de hoogte van de huur. In vergelijking met 2014 is de huurtoeslag in de basis iets omhoog gegaan. In de berekeningen zijn er geen grote verschillen tussen 2014 en 2015.

Zorgtoeslag

De zorgtoeslag is een bijdrage in de kosten voor de zorgverzekering. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van het inkomen en de gezinssituatie. De zorgtoeslag is voor de laagste inkomens in 2015 iets hoger in vergelijking met 2014. Maar door een verlaging van de inkomensgrenzen en aanpassingen in de berekening krijgt men in 2015 in vergelijking met 2014 naarmate het inkomen hoger wordt, sneller minder of geen zorgtoeslag.

Nieuwe Wmo en Jeugdwet

Gemeenten zijn vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor meer zorgtaken: begeleiding en dagbesteding is van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) overgeheveld naar de gemeente in het kader van Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Daarnaast is de gemeente nu verantwoordelijk voor vrijwel alle jeugdhulp in het kader van de nieuwe Jeugdwet. Tegelijkertijd wordt er met deze overheveling bezuinigd op het budget waarmee de gemeenten deze zorgtaken moeten uitvoeren. Deze bezuinigingen hebben geen direct effect op de financiële situatie van mensen.

Dit inkomensafhankelijke eigen bijdrage die mensen moeten betalen voor Wmo-voorzieningen hebben wel een direct effect op de financiële situatie (zie hierna). Bij Jeugdhulp geldt geen eigen bijdrage, maar wel een ouderbijdrage voor kinderen die (gedeeltelijk) niet thuis verblijven vanuit de gedachte dat de ouders hierdoor kosten uitsparen. De gemeenteraad van Nijmegen heeft ervoor gekozen om deze ouderbijdrage beperkt op te leggen in afwachting van landelijk onderzoek naar de gevolgen van de ouderbijdrage op met name zorgmijding.

Afschaffen Wtcg en CER

Het Rijk heeft per 1 januari 2014 de Wet tegemoetkoming Chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie Eigen Risico (CER) afgeschaft. De Wtcg was een jaarlijkse tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten van minimaal € 149 en maximaal € 494 afhankelijk van leeftijd, zorggebruik en de hoogte van het inkomen. De CER was een niet-inkomensafhankelijke compensatie van € 99 op jaarbasis voor burgers waarvan verwacht werd dat zij als gevolg van hun chronische aandoening jaar in jaar uit hun eigen risico vol maakten.

Samenhangend met het wegvallen van de Wtcg vanaf 2015 ontvangt men geen 33% korting meer op de eigen bijdrage extramurale zorg.⁵

Lokaal

Normbedragen lokale regelingen

Inkomensgrenzen voor onze lokale minimaregelingen waren altijd gekoppeld aan de bijstandsnorm. Door de invoering van de kostendelersnorm en het kindgebondenbudget in 2015 is deze norm in bepaalde situaties flink gedaald. Wanneer de koppeling tussen de bijstandsnorm en de inkomensgrens in 2015 was gehandhaafd, zouden vooral alleenstaande ouders en huishoudens waar meerdere personen, met een laag inkomen samenwonen minder aanspraak kunnen maken op verschillende lokale regelingen⁶. Om dit nadelige effect van de participatiewet en de kostendelersnorm te omzeilen heeft de gemeente Nijmegen er voor gekozen om de bijstandsnorm ten aanzien van de lokale regelingen los te laten. In plaats daarvan zijn de inkomensgrenzen vastgestelde normbedragen welke vergelijkbaar zijn met de inkomensgrenzen van 2014.

Uitbreiding CAZ en toevoeging van CAZ-uitgebreid

De collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (CAZ) is voor inwoners van Nijmegen met een beperkt inkomen een mogelijkheid om relatief goed(koop) verzekerd te zijn voor medische kosten die niet uit de basisverzekering vergoed worden. Dit komt doordat de zorgverzekeraars een collectieve korting geven en omdat de gemeente een financiële bijdrage levert aan de maandelijkse premie. In 2015 is de gemeentelijke premiebijdrage voor de CAZ is verhoogd van € 11 naar € 16 en de inkomensgrens is verhoogd van 110% naar 130% van het sociaal minimum. Door deze veranderingen kunnen meer mensen gebruik maken van de CAZ.

Daarnaast is er een tweede pakket bijgekomen voor mensen met hogere medische kosten: de CAZ-uitgebreid. Voor de CAZ-uitgebreid is een hogere zorgpremie verschuldigd, maar het eigen risico is afgedekt. De gemeentelijke premiebijdrage hiervoor is € 38 per maand.

---

⁵ Zie voor een verdere toelichting hierop p: " Wtcg korting eigen bijdrage en bijzondere bijstand"

⁶ Voorbeeld: voor een 1-ouder huishouden was de bijstandsnorm in 2014 +/- 1.200 euro netto per maand. Wanneer iemand werkt en een inkomen heeft van 1300 euro netto per maand zat diegene in 2014 net boven deze norm op 108%. Met dit inkomen kon je in 2014 van de meeste regelingen gebruik maken om bijvoorbeeld hoge zorgkosten te compenseren. In 2015 is de bijstand voor een 1-ouderhuishouden verlaagd naar +/- 950 euro netto per maand en ter compensatie is het kindgebonden budget verhoogd. Dit betekent wel dat een inkomen van 1300 euro netto per maand daarmee in 2015 t.o.v. de bijstand veel hoger is geworden (137%). Als aan deze grens vastgehouden zou worden, zou iemand in deze situatie ineens voor veel regelingen buiten de boot vallen terwijl het inkomen niet is veranderd.

Langdurigheidstoelage (LDT) wordt Individuele Inkomensvoorziening (IIT).

De IIT is een jaarlijkse tegemoetkoming voor diegenen die langdurig een inkomen op bijstandsniveau hebben en door het ontbreken van arbeidsmarktperspectief geen uitzicht hebben op inkomensverbetering. De hoogte is afhankelijk van de gezinssituatie en ligt tussen de 325 en 475 euro. Met de verandering van LDT naar IIT wordt de regeling ingepast in de Participatiewet, de invulling en vergoeding blijven grotendeels ongewijzigd. De inkomensgrens wordt verhoogd van 105% naar 110% waardoor meer mensen aanspraak maken op de IIT. Inwoners die aanspraak willen maken op de IIT moeten in 2015 zelf deze toelage 'ophalen' bij de gemeente (haalrecht) waar in 2014 deze automatisch aan de betreffende personen werd uitgekeerd (brengrecht).

Gemeentelijke aanpassingen Wmo

Gebruikers van de maatwerkvoorzieningen (extramuraal zorg) uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) betalen vier-wekelijks een bedrag voor het gebruik van deze voorzieningen, de eigen bijdrage. Dit bedrag wordt door het Centraal administratiekantoor (CAK) voor de gemeente geïnd. Tot een bepaalde inkomensgrens is de eigen bijdrage aan een maximum bedrag verbonden (de 'lage eigen bijdrage'). Boven deze inkomensgrens is het maximumbedrag voor de eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen. In 2015 heeft de gemeente Nijmegen de inkomensgrens voor de 'lage eigen bijdrage' voor de Wmo verhoogd. Dit betekent dat meer mensen in aanmerking komen voor de lage eigen bijdrage, zie bijlage 1 voor meer uitleg over deze inkomensgrenzen.

Wtcg korting eigen bijdrage en bijzondere bijstand

In 2014 kreeg men standaard 33% Wtcg-korting op de eigen bijdrage Wmo. Huishoudens met een laag inkomen konden in 2014 de resterende eigen bijdrage terugvragen via de bijzondere bijstand. Gelijktijdig met de afschaffing van de Wtcg is per 1 januari 2015 de Wtcg-korting van 33% op de eigen bijdrage vervallen. De eigen bijdrage die men moet betalen gaat daarmee omhoog.

In 2015 is er een andere mogelijkheid om de eigen bijdrage voor de Wmo terug te vragen. Bij de uitbereiding van de CAZ in 2015 kan men een verzekering afsluiten waarin deze eigen bijdragen gedeclareerd kunnen worden bij de zorgverzekeraars. De CAZ geldt dan als een voorliggende voorziening. Bijzondere bijstand blijft in sommige gevallen mogelijk indien men zich nog niet aanvullend (via de CAZ) heeft kunnen verzekeren. Of deze veranderingen voordelig of nadelig zijn, is afhankelijk van het inkomen en de omvang van de zorg.

Deelnemersbijdrage basisdagbesteding ouderen

In 2014 was de basisdagbesteding ouderen een maatwerkvoorziening *binnen* de Wmo. De eigen bijdrage werd hierdoor dus verrekend met eventuele andere eigen bijdragen voor voorzieningen binnen de Wmo tot een inkomensafhankelijke maximum eigen bijdrage. In 2015 is de basisdagbesteding voor ouderen een algemene voorziening geworden. Ouderen kunnen daarmee zonder beschikking ook gebruik maken van deze voorziening, maar aanbieders kunnen daarvoor wel een deelnemersbijdrage vragen. De deelnemersbijdrage voor de basisdagbesteding ouderen komt dus bovenop de (eventuele) eigen bijdrage voor de Wmo. Het is voornamelijk mogelijk om de eigen bijdrage vergoed te krijgen via de bijzondere bijstand. Dit betekent wel een extra administratieve belasting (van het aanvragen) voor diegenen die hiervoor in aanmerking komen.

De lokale regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen valt weg.

De lokale regeling chronisch zieken was een jaarlijkse tegemoetkoming voor huishoudens waarin meerkosten worden gemaakt als gevolg van een ziekte of handicap. Met het wegvallen van de Wtcg in 2013 heeft de gemeente Nijmegen besloten om de tegemoetkoming van de lokale regeling in 2014 eenmalig te verhogen, van 200 naar 300 euro. Iedereen die binnen de doelgroep viel kreeg deze tegemoetkoming. In 2015 is de regeling te komen vervallen omdat met de invoering van de participatiewet dit wettelijk niet meer mogelijk was. In plaats daarvan kunnen uitgaven in de bijzondere zorg vergoed worden op declaratiebasis via de uitgebreide CAZ en de ruimere mogelijkheden voor het aanvragen van individuele bijzondere bijstand. Dit betekent wel een extra administratieve belasting (van het aanvragen) voor diegene die hiervoor in aanmerking komen.

Individuele Bijzondere Bijstand

De individuele bijzondere bijstand (IBB) is een tegemoetkoming voor noodzakelijke kosten die mensen zelf niet kunnen betalen en waar geen (toereikende) voorliggende voorziening voor bestaat. Dit kan bijvoorbeeld gaan om (eigen bijdrage voor) medische kosten, inrichtingskosten voor een woning of bewindvoeringskosten. De uiteindelijke hoogte van de individuele bijzondere bijstand is afhankelijk van de te maken kosten, het inkomen en het vermogen. In 2015 is de regelgeving rondom de hoogte van de inkomensgrenzen voor de aanvraag van bijzondere bijstand aangepast. Dit is gedaan om de negatieve gevolgen voor de klant naar aanleiding van de kostendelersnorm uit de Participatiewet te omzeilen.

Individuele studietoeslag

Vanaf 2015 is binnen de bijzondere bijstand de individuele studietoeslag (IST) geïntroduceerd. Deze toeslag is bedoeld voor mensen die een opleiding volgen en door een beperking niet in staat zijn om zelfstandig het minimumloon te verdienen. In Nijmegen is de IST vastgesteld op 150 euro per maand. De regeling vervangt de vroegere studieregeling in de Wajong.

Persona's

De persona's laten zien welke effecten de veranderingen in regelingen tussen 2014 en 2015 hebben op de inkomsten voor individuele situaties. Het gaat hierbij niet alleen om de inkomenskant van deze situaties maar ook in hoeverre dit voor mensen meer administratief werk oplevert. Dit heeft als doel inzicht te verschaffen in de financiële effecten van de veranderingen in de verschillende maatregelen en de mate waarin we onze voorzieningen efficiënt hebben ingericht.

In situatie 1 wordt uitgegaan van een bijstandssituatie voor het huishouden en in situatie 2 van een inkomen iets hierboven. Steeds wordt per situatie een nieuw beroep op de regelingen in 2014 en een nieuw beroep op de regelingen in 2015 met elkaar vergeleken. Eventuele overgangsregelingen worden hierdoor buiten beschouwing gelaten. Steeds worden de verschillen tussen 2014 en 2015 in afgeronde nettobedragen voor het gehele huishouden per maand weergegeven.

Voor ieder huishouden zijn de effecten van de veranderingen anders, afhankelijk van de precieze persoonlijke situatie. Toch willen we graag een indicatie geven van het aantal huishoudens dat min of meer lijkt op het persona. Daarvoor gebruiken we het Sociaal Statistisch Bestand 2014. In het Sociaal Statistisch Bestand zijn 21 regelingen opgenomen, waaronder de toen nog geldende WWB, gemeentelijke inkomensvoorzieningen, Jeugdhulp en Wmo (maatwerkvoorzieningen) inclusief de AWBZ taken die per 2015 overgekomen zijn naar de gemeente. Per huishouden is te na te gaan van welke regelingen zij gebruik maakten. Dit geeft een indruk van het aantal huishoudens dat met de veranderingen in beide velden (inkomen en zorg) te maken heeft. De manier waarop het gebruik van deze regelingen daadwerkelijk ingevuld is kan natuurlijk afwijken van de situatie van het persona. Een totaaloverzicht van het aantal huishoudens in Nijmegen dat betrokken is bij regelingen op beide velden is te vinden in bijlage 2.

Persona 1 bestaat uit:

- Jolanda 38 jaar, alleenstaande ouder met gezondheidsproblemen
- 1 thuiswonend kind, Sam, 12 jaar oud
- Jolanda maakt gebruik van de CAZ (uitgebreid pakket);
- Heeft huishoudelijke hulp en een scootmobiel

Betekenis kleuren

- + >50 euro p/maand
- + 5-50 euro p/maand
- +/-
- administratief
- 5-50 euro p/maand
- >50 euro p/maand
- n.v.t.

Regelingen	Situatie 1 bijstand	Situatie 2 parttime baan
maandelijks inkomen huishouden in 2015 (afgerond)	€ 950	€ 1.300
totaal verschil regelingen 2014 - 2015 (afgerond)	-€ 20 -2%	€ 100 8%
Landelijk		
aanpassing bijstandsnorm		
kindgebonden budget		
vervallen alleenstaande ouderkorting		
kinderbijslag		
huurtoeslag		
zorgtoeslag		
Lokaal		
individuele inkomenstoelage		
collectieve aanvullende zorgverzekering		
eigen bijdrage Wmo		
individuele bijzondere bijstand		
afschaffing lokale regeling chronisch zieken en ouderen		

Persona 1: Jolanda & Sam, situatie 1

Voor Jolanda met een inkomen uit de bijstand is het één en ander veranderd in 2015. Alles bij elkaar gaat het inkomen uit regelingen voor Jolanda er in 2015 op achteruit in vergelijking met 2014, met netto ongeveer 20 euro per maand. Zij krijgt minder bijstand en in plaats daarvan meer kindgebonden budget. Het extra kindgebonden budget dat Jolanda krijgt is niet genoeg om de achteruitgang in bijstand helemaal te compenseren. Zij krijgt wel iets meer zorgtoeslag vanwege de algemene verhoging. Per saldo gaat zij er binnen de landelijke regelingen iets op achteruit.

Jolanda kan in 2015 gebruik maken van het uitgebreide pakket van de CAZ. Een duurder pakket, maar door de gemeentelijke bijdrage en het niet meer hoeven te betalen van het eigen risico heeft zij daar voordeel bij in vergelijking met het gebruik van de CAZ in 2014. Hoewel de eigen bijdrage Wmo in 2015 hoger is dan in 2014 vanwege het wegvallen van de Wtcg-korting, kan zij deze eigen bijdrage Wmo terugvragen via de CAZ (in plaats van via de individuele bijzondere bijstand in 2014). In 2015 heeft Jolanda nog steeds recht op de Individuele inkomenstoeslag, maar dit leidt tot meer administratieve lasten omdat ze deze tegemoetkoming nu niet meer automatisch krijgt uitgekeerd. De afschaffing van de lokale regeling chronisch zieken en ouderen zorgt ervoor dat Jolanda er per saldo op achteruit gaat wat betreft lokale regelingen⁷.

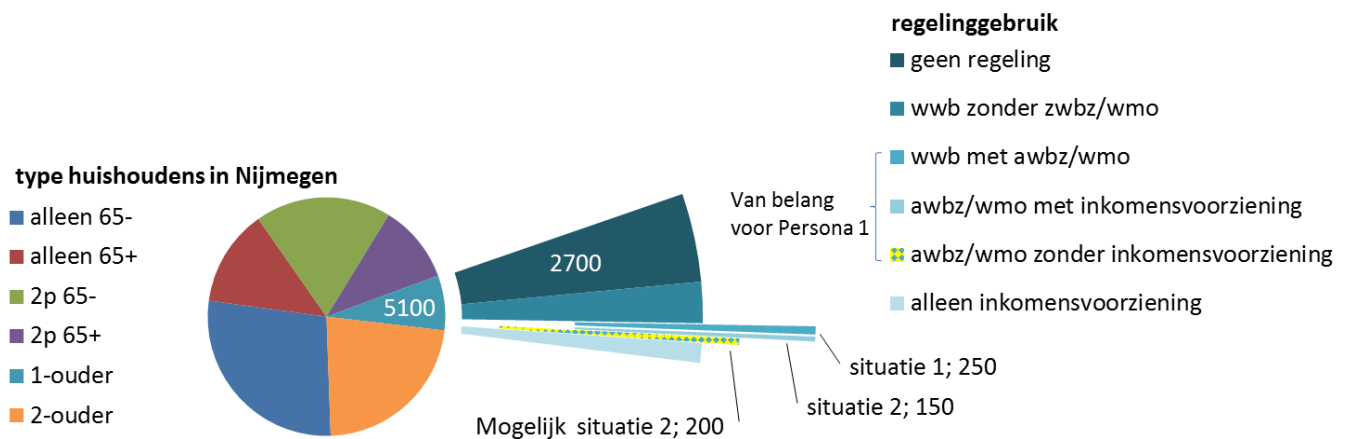
Jolanda & Sam, situatie 2.

Al met al stijgt voor Jolanda het ontvangen bedrag uit regelingen met ongeveer 80 euro per maand wanneer zij een baan heeft met een inkomen iets boven bijstandsniveau. Zij heeft ook in deze situatie te maken met de veranderingen in de kindregelingen. Het wegvallen van de alleenstaande ouderkorting zou ervoor zorgen dat het inkomen van Jolanda er op achteruit gaat, maar in plaats daarvan ontvangt ze meer kindgebonden budget. Per saldo is dit voor Jolanda en Sam een voordelige verschuiving. Daarnaast kan Jolanda ook met een klein inkomen gebruik maken van de aanvullende lokale regelingen. In deze situatie zijn dezelfde verschuivingen en effecten van toepassing als die op bijstandsniveau en ontvangt zij in 2015 in vergelijking met 2014 minder uit lokale regelingen.

---

⁷ Voor Jolanda (en andere persona's) is de uitkomst positiever wanneer zij in 2015 meerkosten kan declareren via de individuele bijzondere bijstand of de CAZ die zij in 2014 had moeten betalen van de toelage vanuit de lokale regeling chronische zieken en ouderen.

Persona 1 in Nijmegen

In Nijmegen zijn er ongeveer 250 1-oudergezinnen die een WWB-uitkering krijgen en ook gebruik maken van een Wmo- en/of voormalige AWBZ (nu Wmo)-voorziening, vergelijkbaar met Jolanda in situatie 1.

Daarnaast zijn er ongeveer 150 1-oudergezinnen die geen WWB-uitkering hebben, maar waarvan we weten dat ze een laag inkomen hebben (omdat ze wel een andere vorm van inkomensvoorziening (bijzonder bijstand, kwijschelding, etc.) gebruiken) én die bekend zijn in de Wmo- en/of voormalige AWBZ-regelingen. Wat inkomensniveau en zorggebruik betreft lijken zij op de Jolanda van situatie 2.

Tenslotte zijn er nog 200 1-oudergezinnen waarbij sprake is van Wmo/voormalige AWBZ-zorg maar die geen gemeentelijke inkomensvoorzieningen gebruiken. Dat kan zijn omdat zij daarvoor een te hoog inkomen hebben, maar ook omdat zij, hoewel ze eigenlijk wel recht hebben, geen gebruik maken van zo'n regeling. Huishoudens waarvoor dit laatste geldt, moeten eigenlijk meegerekend worden bij de huishoudens van situatie 2.

Persona 2 bestaat uit:

- Jannie 45 jaar oud woont samen met haar zorgbehoevende moeder, Jans, 70 jaar oud
- Jans is licht dementerend en heeft jaarlijks veel zorgkosten, maakt gebruik van CAZ uitgebreid
- daarnaast maakt Jans 1 keer per week gebruik van de basis dagbesteding ouderen, gaat daar met eigen vervoer heen.
- hebben bijzondere bijstand aangevraagd voor een koelkast á 240 euro

Betekenis kleuren

- + >50 euro p/maand
- + 5-50 euro p/maand
- +/-
- administratief
- 5-50 euro p/maand
- >50 euro p/maand
- n.v.t.

Regelingen	Situatie 1 bijstand + AOW	Situatie 2 parttime baan + AOW
maandelijks inkomen huishouden in 2015 (afgerond)	€ 1.750	€ 2.250
totaal verschil regelingen 2014 - 2015 (afgerond)	-€ 40 -2%	€ 10 0,5%
Landelijk		
aanpassing bijstandsnorm		
aanpassing AOW		
huurtoeslag		
zorgtoeslag		
Lokaal		
individuele inkomenstoelage		
collectieve aanvullende zorgverzekering		
eigen bijdrage Wmo		
individuele bijzondere bijstand		
afschaffing lokale regeling chronisch zieken en ouderen		
eigen bijdrage basis dagbesteding ouderen		

Persona 2: Jannie & Jans, situatie 1

Wanneer Jannie en Jans van de bijstand en de AOW leven gaat hun inkomen uit regelingen in 2015 er ongeveer 40 euro netto per maand op achteruit in vergelijking met 2014. Het inkomen uit de bijstand is voor Jannie in 2015 lager dan in 2014 vanwege de invoering van de kostendelersnorm. Voor Jans is het inkomen uit de AOW in 2015 iets hoger in vergelijking met 2014. Daarnaast ontvangen zij in 2015 meer huurtoeslag en zorgtoeslag. Maar dit alles is niet genoeg om de achteruitgang in het inkomen uit de bijstand te compenseren.

Binnen de lokale regelingen is er veel veranderd voor Jannie en Jans. Voor de basisdagbesteding moet Jans in 2015 een deelnemersbijdrage gaan betalen. Deze nieuwe kostenpost kan men wel terugvragen via de individuele bijzondere bijstand, maar leidt wel tot meer administratieve handelingen. Daarnaast hebben Jannie en Jans ook te maken met de afschaffing van de lokale regeling chronisch zieken en ouderen. Uiteindelijk ontvangen zij in 2015 minder uit lokale regelingen dan in 2014.

Jannie & Jans, situatie 2

Wanneer Jannie een inkomen boven bijstandsniveau heeft en Jans een inkomen uit de AOW heeft ontvangen zij in 2015 ongeveer 10 euro per maand netto meer uit de verschillende regelingen. Uit landelijke regelingen ontvangen zij in 2015 ongeveer evenveel als in 2014. Jans krijgt in 2015 een iets hoger inkomen uit de AOW, maar door strengere rekenregels krijgt zij in 2015 minder zorgtoeslag dan in 2014. Daarnaast kan de inwonende moeder (Jans) gebruik maken van de lokale regelingen als de CAZ en de individuele bijzondere bijstand om de zorgkosten en de extra kosten als de eigen bijdrage dagbesteding ouderen op te vangen. Hierdoor is uiteindelijk het inkomen uit de regelingen voor Jannie en Jans in 2015 netto 10 euro per maand hoger in vergelijking met dezelfde situatie in 2014.

Persona 2 in Nijmegen

Over het aantal huishoudens dat in Nijmegen woont, en wat huishoudenssituatie, inkomensniveau en zorggebruik op Jannie en Jans lijkt kunnen we geen schatting maken. Het is een huishoudensvorm die slechts incidenteel voorkomt.

Persona 3 bestaat uit:

- Herman 73 jaar oud, alleenstaand
- Krijgt verzorging thuis via wijkverpleging
- Herman heeft jaarlijks veel zorgkosten, maakt gebruik van CAZ uitgebreid
- daarnaast maakt Herman 1 dagdeel per week gebruik van basis dagbesteding ouderen plus vervoer

Betekenis kleuren

- + >50 euro p/maand
- + 5-50 euro p/maand
- +/-
- administratief
- 5-50 euro p/maand
- >50 euro p/maand
- n.v.t.

Regelingen	Situatie 1 AOW	Situatie 2 AOW+ pensioen
maandelijks inkomen huishouden in 2015 (afgerond)	€ 1.050	€ 1.250
totaal verschil regelingen 2014 - 2015 (afgerond)	€ 30 3%	€ 50 4%
Landelijk		
aanpassingen AOW		
huurtoeslag		
zorgtoeslag		
Lokaal		
individuele inkomenstoelage		
collectieve aanvullende zorgverzekering (CAZ)		
individuele bijzondere bijstand		
afschaffing lokale regeling chronisch zieken en ouderen		
eigen bijdrage basis dagbesteding ouderen		
verandering AWBZ naar Zorgverzekeringswet		

Persona 3: Herman, situatie 1

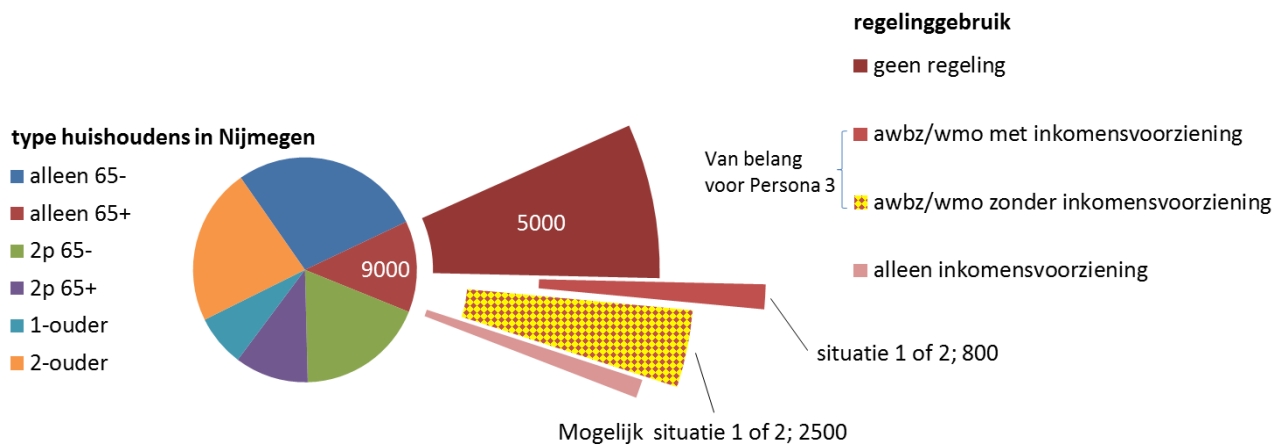
In situatie 1 heeft Herman een AOW uitkering. In vergelijking met 2014 ontvangt hij in 2015 ongeveer 30 euro netto per maand meer uit regelingen dan in 2014. Herman krijgt in 2015 een hogere AOW uitkering en daarnaast een iets hogere zorgtoeslag. Uit het totaal van lokale regelingen ontvangt Herman minder in 2015 in vergelijking met 2014. Vooral de afschaffing van de lokale regeling chronisch zieken en ouderen is hier verantwoordelijk voor. Doordat de verzorging thuis via wijkverpleging niet meer onder de AWBZ valt, maar onder de zorgverzekeringswet is hoeft Herman hiervoor geen eigen bijdrage meer te betalen en voor deze zorg geldt geen eigen risico. Herman hoeft daardoor deze zorgkosten niet meer terug te vragen via de individuele bijzondere bijstand. Daarnaast moet Herman wel extra betalen voor de basisdagbesteding ouderen, maar hij kan deze kosten dekken via de bijzondere bijstand. Dit levert hem wel extra administratief werk op.

Herman, situatie 2

Wanneer Herman ook een pensioen heeft naast de AOW ontvangt hij in 2015 ongeveer 50 euro netto per maand meer. Hij ontvangt meer inkomen uit de AOW en krijgt een iets hogere zorgtoeslag. Ook met een pensioen kan Herman gebruik maken van de CAZ en heeft voordeel van de gemeentelijke bijdrage en het afgedekte eigen risico. Herman kan daarnaast de deelnemersbijdrage voor de basisdagbesteding ouderen terugvragen via individuele bijzondere bijstand. In deze situatie heeft Herman ook te maken met de verschuiving van de verzorging thuis van de AWBZ naar de zorgverzekeringswet. Herman hoeft hierdoor de eigen bijdrage voor deze zorg niet meer te betalen en terug te vragen via de bijzondere bijstand.

Persona 3 in Nijmegen

Er wonen in Nijmegen 800 huishoudens van alleenstaande ouderen die wat inkomensniveau en zorggebruik vergelijkbaar zijn met Herman. Zij zijn bekend bij Wmo/voormalige AWBZ (nu Wmo) en in minstens één gemeentelijke inkomensregeling. We kunnen geen onderscheid maken tussen situatie 1 (alleen AOW) en situatie 2 (AOW incl. beperkt pensioen).

Daarnaast is er een groep van ongeveer 2500 alleenstaande ouderen bekend in Wmo en/of de voormalige AWBZ. Zij maken geen gebruik van gemeentelijke inkomensvoorzieningen, we weten daarom niet of ze een laag inkomen hebben. Een deel van deze groep zal een inkomen hebben dat hoger is dan het inkomen uit situatie 2. Daarentegen zal er zeker ook een aantal van deze huishoudens zijn, die wat inkomensniveau betreft wel recht hebben op een inkomensvoorziening, maar daar geen gebruik van maken.

Persona 4 bestaat uit:

- Henk 57 jaar oud en Ria 54 jaar oud, getrouwd
- Esther 24 jaar oud thuiswonend met een lichte beperking;
- Is net afgestudeerd, vraagt uitkering aan. In 2014 komt ze in aanmerking voor een Wajong uitkering, in 2015 vanwege strengere regelgeving niet meer en krijgt ze een bijstandsuitkering.
- krijgt 6 uur per week begeleiding (Wmo);
- Esther maakt gebruik van de CAZ uitgebreid

Betekenis kleuren

- + >50 euro p/maand
- + 5-50 euro p/maand
- +/-
- administratief
- 5-50 euro p/maand
- >50 euro p/maand
- n.v.t. / geen recht

Regelingen	Situatie 1 bijstand	Situatie 2 baan + bijstand
maandelijks inkomen huishouden in 2015 (afgerond)	€ 1.700	€ 2.600
totaal verschil regelingen 2014 - 2015 (afgerond)	-€ 350 -17%	-€ 425 -14%
Landelijk		
Aanpassingen bijstand en Wajong		
huurtoeslag		
zorgtoeslag		
Lokaal		
individuele inkomenstoeslag		
collectieve aanvullende zorgverzekering		
individuele bijzondere bijstand		
eigen bijdrage Wmo		
afschaffing lokale regeling chronisch zieken en ouderen		

Persona 4: Henk, Ria & Esther, situatie 1

In situatie 1 kregen Henk en Ria in 2014 een bijstandsuitkering voor gehuwden waarop 10% gekort werd door het samenwonen met Esther (100%-10% = 90% van het wettelijk minimumloon). Esther kwam in 2014 nog in aanmerking voor de Wajong uitkering, 75% van het wettelijk minimumloon. Bij elkaar ligt het gezinsinkomen op 165% van het wettelijk minimumloon.

In 2015 gaan Henk, Ria en Esther er in dezelfde situatie ongeveer 350 euro netto per maand op achteruit. Bij de aanvraag voor een uitkering komt Esther niet meer in aanmerking voor een Wajong uitkering en krijgt daarvoor in de plaats een bijstandsuitkering. Daarnaast is de kostendelersnorm ingevoerd. De gezamenlijke uitkering van Henk en Ria gaat naar 87% en de uitkering van Esther gaat naar 43% van het wettelijk minimumloon. In totaal ontvangt het huishouden 130% van het wettelijk minimumloon in 2015⁸. Doordat het gezin een lager inkomen heeft ontvangen zij in 2015 wel meer huurtoeslag en zorgtoeslag. In het gezin houden zij allen recht op de individuele inkomenstoelag in 2015, maar zij moeten deze nu wel aanvragen.

De meeste andere lokale regelingen hebben betrekking op Esther. Esther maakt gebruik van het uitgebreide pakket van de CAZ waar zij voordeel heeft van de gemeentelijke bijdrage en het afgedekte eigen risico. Vanwege de afschaffing van de Wtcg-korting moet zij een hogere eigen bijdrage voor de Wmo voorzieningen betalen, maar deze eigen bijdrage kan zij wel terugvragen via de CAZ (in plaats van de via individuele bijzondere bijstand in 2014). De afschaffing van de lokale regeling chronisch zieken en ouderen zorgt ervoor dat het gezin in totaal iets minder ontvangt uit lokale regelingen in vergelijking met 2015.

Henk, Ria & Esther, situatie 2

In totaal gaan Henk, Ria en Esther er ongeveer 425 euro netto per maand op achteruit in 2015 in vergelijking met 2014. In de tweede situatie werken Henk en Ria beide en hebben een gezamenlijk inkomen van ongeveer 2000 euro netto per maand. Dat inkomen verandert niet tussen 2014 en 2015. Het enige wat verandert is de hoogte van de uitkering van Esther: van een Wajong uitkering van 75% van het wettelijk minimumloon naar een bijstandsuitkering van 43% (vanwege de kostendelersnorm). Door het hogere huishoudinkomen (+/- 2600 euro netto per maand) komt men niet in aanmerking voor de huurtoeslag en door strengere regels ontvangen Henk, Ria en Esther minder zorgtoeslag in 2014. Verder kan Esther in 2015 gebruik maken van de lokale regelingen. In 2015 ontvangt ze maandelijks minder voor lokale regelingen dan in 2014. Met name vanwege de afschaffing van de lokale regeling chronisch zieken en ouderen.

Persona 4 in Nijmegen

Jaarlijks zijn er zo'n 200-250 Nijmegenaren die de Wajong instromen. Dit cijfer is de bovengrens van het aantal huishoudens dat in de situatie van persona 4 kan zitten. Echter niet al deze Wajongers zullen bij hun ouders wonen. En als ze wel bij hun ouders wonen, dan hoeft daar geen sprake te zijn van een Participatiewet uitkering of ander laag inkomen. Het aantal huishoudens in de situatie van Henk, Ria en Esther zal dus lager dan 200 zijn.

---

⁸ Wanneer Esther in 2015 wel in aanmerking zou komen voor de Wajong, zou de bijstandsnorm voor het huishouden 162% van het wettelijk minimumloon zijn en het verschil met 2014 beperkt zijn.

Persona 5 bestaat uit:

- Hakeem 46 jaar, alleenstaand;
- heeft veel zorgkosten vanwege een chronische ziekte
- Hakeem maakt gebruik van de CAZ uitgebreid;
- heeft huishoudelijke hulp (Wmo)

Betekenis kleuren

- + >50 euro p/maand
- + 5-50 euro p/maand
- +/-
- administratief
- 5-50 euro p/maand
- >50 euro p/maand
- n.v.t.

Regelingen	Situatie 1 bijstand	Situatie 2 parttime baan
maandelijks inkomen huishouden in 2015 (afgerond)	€ 950	€ 1.150
totaal verschil regelingen 2014 - 2015 (afgerond)	€ 0 0%	€ 45 4%
Landelijk		
aanpassing bijstandsnorm		
huurtoeslag		
zorgtoeslag		
Lokaal		
individuele inkomenstoeslag		
collectieve aanvullende zorgverzekering		
individuele bijzondere bijstand		
eigen bijdrage Wmo		
afschaffing lokale regeling chronisch zieken en ouderen		

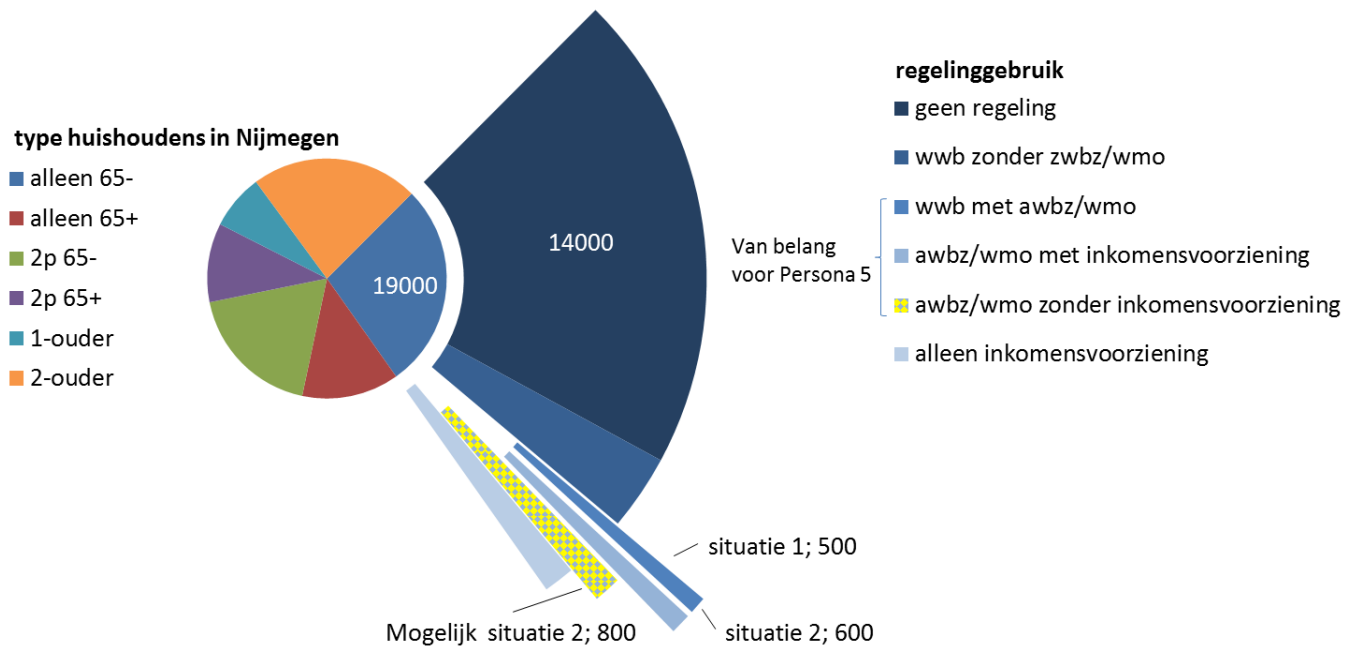
Persona 5: Hakeem, situatie 1

Voor Hakeem is er wat betreft het inkomen uit regelingen per saldo niet veel veranderd tussen 2014 en 2015. In 2015 krijgt Hakeem een iets hogere bijstandsuitkering en iets meer zorgtoeslag. Daartegenover staan minder inkomsten uit lokale regelingen. Vooral door de afschaffing van de lokale regeling chronisch zieken en ouderen ontvangt Hakeem in 2015 minder uit lokale regelingen in vergelijking met 2014. Daarnaast is in 2015 de eigen bijdrage voor de Wmo voorzieningen hoger vanwege de afschaffing van de Wtcg-korting. Via de CAZ-uitgebreid kan Hakeem deze extra uitgaven opvangen (in plaats van de via individuele bijzondere bijstand in 2014). Daarbij heeft hij ook voordeel van het afgedekte eigen risico en de gemeentelijke bijdrage bij deze zorgverzekering.

Hakeem, situatie 2

Wanneer Hakeem een parttime baan heeft gaat hij er in vergelijking met 2014 ongeveer 45 euro per maand netto op vooruit. De inkomensgrens in 2014 lag lager waardoor Hakeem geen gebruik kon maken van de CAZ. Daarnaast was er in 2014 voor hem geen mogelijkheid om de eigen bijdrage voor de Wmo terug te vragen via de bijzondere bijstand. Met het inkomen van 1150 per maand werd er verondersteld dat hij voldoende draagkracht had om deze kosten op te vangen. Voor Hakeem is de zorgtoeslag in 2015 hoger. Met het opschuiven van de inkomensgrens kan hij in 2015 gebruik maken van de CAZ-uitgebreid. Via de CAZ-uitgebreid ontvangt hij in 2015 een gemeentelijke bijdrage en is het eigen risico afgedekt. Daarnaast kan Hakeem via de CAZ-uitgebreid ook de eigen bijdrage voor de Wmo declareren. Voor Hakeem zijn hierdoor 2015 de inkomsten uit lokale regelingen hoger in vergelijking met 2014.

Persona 5 in Nijmegen

In 2014 waren er in Nijmegen ongeveer 500 1-persoonshuishoudens die een WWB-uitkering hebben en ook bekend zijn zin de Wmo/voormalige AWBZ (nu Wmo)-registraties. Hun situatie lijkt op die van Hakeem in situatie 1.

Daarnaast zijn er 600 1-persoonshuishoudens (jonger dan 65) die een laag inkomen hebben (dwz. gebruik maken van een gemeentelijke inkomensvoorziening) en ook bekend zijn in de zorgbestanden. Wat inkomensniveau en zorggebruik lijken zijn op Hakeem in situatie 2.

Van een groep van 800 1-persoonshuishoudens tot 65 weten we wel dat zij voormalige AWBZ/Wmo-zorg gebruiken, maar niet wat hun inkomensniveau is. Zij maken in ieder geval geen gebruik van gemeentelijke inkomensvoorzieningen. Maar het is zeker mogelijk dat een deel van hen toch een laag inkomen heeft en daardoor lijkt op Hakeem in situatie 2.

Persona 6 bestaat uit:

- Johan, 69 jaar oud en Zeynep 70 jaar oud
- Krijgen beide verzorging thuis via wijkverpleging
- Zeynep heeft jaarlijks veel zorgkosten, maakt gebruik van CAZ uitgebreid

Betekenis kleuren

- + >50 euro p/maand
- + 5-50 euro p/maand
- +/-
- administratief
- 5-50 euro p/maand
- >50 euro p/maand
- n.v.t.

Regelingen	Situatie 1 AOW	Situatie 2 AOW+ pensioen
maandelijks inkomen huishouden in 2015 (afgerond)	€ 1.400	€ 1.800
totaal verschil regelingen 2014 - 2015 (afgerond)	€ 30 2%	€ 60 3%
Landelijk		
aanpassingen AOW		
huurtoeslag		
zorgtoeslag		
Lokaal		
individuele inkomenstoeslag		
collectieve aanvullende zorgverzekering		
individuele bijzondere bijstand		
afschaffing lokale regeling chronisch zieken en ouderen		
verandering AWBZ naar Zorgverzekeringswet		

Persona 6: Johan & Zeynep, situatie 1

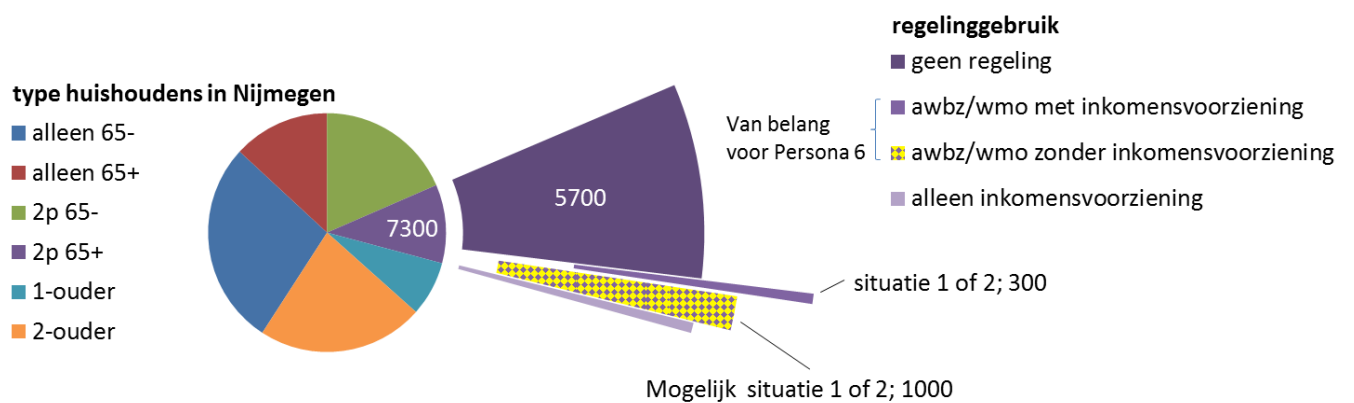
Wanneer Johan en Zeynep een AOW uitkering krijgen, gaat hun inkomen uit landelijke en lokale regelingen er in 2015 er ongeveer met 30 euro netto per maand op vooruit in vergelijking met 2014. Grotendeels komt dit door een iets hogere AOW uitkering en de hogere zorgtoeslag. Daarnaast is het gebruik van de CAZ-uitgebreid voor Zeynep voordelig. Haar eigen risico is al afgedekt en daarnaast krijgt zij een gemeentelijke bijdrage om te helpen de premie voor deze verzekering te bekostigen. De verzorging thuis via de wijkverpleging valt in 2015 niet meer onder de AWBZ, maar onder de zorgverzekeringswet. Daarom hoeven Johan en Zeynep geen eigen bijdrage meer te betalen en voor deze zorg geldt geen eigen risico. Door deze veranderingen hoeven ze de zorgkosten niet meer terug te vragen via de individuele bijzondere bijstand. Door het afschaffen van de lokale chronisch zieken en ouderen ontvangen Johan en Zeynep in 2015 iets minder via lokale regelingen dan in 2014.

Johan & Zeynep, situatie 2

Wanneer Johan en Zeynep naast hun AOW uitkering ook een pensioenuitkering hebben, krijgen zij in deze situatie in 2015 ongeveer 60 euro netto per maand meer in vergelijking met 2014. In vergelijking met 2014 gaat het inkomen uit de AOW iets omhoog in 2015. Door strengere rekenregels ontvangen Johan en Zeynep minder huurtoeslag en zorgtoeslag. Wat betreft de zorgkosten zijn zij beter af. In 2014 moesten Johan en Zeynep een eigen bijdrage voor de zorg betalen en konden daarbij geen beroep doen op de bijzondere bijstand vanwege hun inkomen. In 2015 zijn zij geen eigen bijdrage meer verschuldigd door de verschuiving van de zorg die zij ontvangen van de AWBZ naar de zorgverzekeringswet. Daarnaast kunnen zij gebruik maken van de CAZ-uitgebreid.

Persona 6 in Nijmegen

Er wonen 300 paren ouder dan 65 in Nijmegen, die gebruik maken van gemeentelijke inkomensvoorzieningen én bekend zijn bij WMO/AWBZ. Hun situatie lijkt op die van Johan en Zeynep, waar we geen onderscheid kunnen maken tussen situatie 1 en situatie 2.

Daarnaast zijn er nog 1000 2-persoonshuishouden ouder dan 65, die bekend zijn bij WMO/AWBZ, en die geen gebruik maken van gemeentelijke inkomensvoorzieningen. Zeker een deel van hen zal in inkomen hebben dat niet hoger is dan Johan en Zeynep en dus eigenlijk mee moeten tellen.

Kanttekeningen

De situaties van de persona's zijn abstracte versies van werkelijke persoonssituaties of gezinssituaties. In de persona's zijn de kenmerken meegenomen die het meest bepalend zijn voor het recht en de hoogte op de verschillende regelingen. De daadwerkelijke impact van veranderende regelgeving voor een individu of gezin hangt ook af van de bestedingsruimte en het uitgavenpatroon waarbij nog veel meer variabelen van belang zijn. Daarnaast wordt de hoogte van veel regelingen (half)jaarlijks aangepast.

In de vergelijkingen zijn de effecten in euro's in beeld gebracht. Wanneer een huishoudens, bijvoorbeeld door een hogere inflatie of een verhoging in de woonlasten, bij een hoger inkomen in euro's toch minder bestedingsruimte heeft is dat niet te zien⁹.

Wanneer al deze variabelen meegenomen zouden zijn in de analyse zijn de gevolgen van de veranderende regelgeving niet goed meer zichtbaar.

Daarnaast zijn er nog een aantal aannames gedaan:

- Er wordt door de persona's gebruik gemaakt van regelingen wanneer men er recht op heeft.
- Men heeft niet genoeg vermogen om boven de vermogensgrenzen uit te komen die gelden bij een aantal regelingen. Met een vermogen boven deze grenzen zou men geen recht hebben op deze toeslagen.

We veronderstellen ook dat de leefsituaties van de persona's gelijk blijven over het hele jaar. We nemen ook aan dat betrokken personen en instanties foutloos met de regelingen omgaan. Eerdere onderzoeken wijzen echter uit dat dit niet altijd opgaat. Leefsituaties, zo ook regelgeving veranderen. Burgers kunnen niet altijd alle veranderingen en gevolgen daarvan overzien. Als er fouten gemaakt worden bij de aanvraag of uitvoering van regelingen (ongeacht door wie die fout wordt gemaakt) heeft dit vaak direct effect op het (bestedings)budget van burgers^{10 11}. Vaak hebben diegenen die recht hebben op deze vergoedingen uit deze regelingen daarbij geen of minder financiële middelen om de gevolgen van een fout of vertraging op te vangen.

Daarnaast kunnen veranderingen in regelingen of regelgeving effecten hebben op het gebruik van die regeling, door onbekendheid met de regelingen bij burgers of intermediairs¹². Ook een verandering in het proces binnen een regeling kan niet-gebruik tot gevolg hebben.

Ten slotte: de inkomsten uit veel regelingen hangen samen met uitgaven die gedaan moeten worden. Deze uitgaven zijn afhankelijk van de leefsituatie van een individu of gezin. Dit stuk richt zich vooral op de financiële gevolgen van veranderende regelingen. Andersoortige effecten worden buiten beschouwing gelaten. Een voorbeeld van een ander effect van hogere kosten voor een voorziening is het bewust niet gebruiken van deze voorziening^{13 14}.

---

⁹ Zie voor voorbeelden van uitgavenpatronen de 'Minima-effecten rapportage, 2014' van het Nibud.

¹⁰ Toeslag of tegenslag? Knelpunten in regelgeving en uitvoering van de Awir, Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden, 2009.

¹¹ Een fout of vertraging Gevraagd: maatwerk! Een onderzoek naar de uitvoeringspraktijk bij de Belastingdienst/Toeslagen, de Nationale Ombudsman, 2015.

¹² Niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen, SEO Economisch Onderzoek, 2011.

¹³ Meldactie 'Bezuinigingen en uw zorgverzekering', NCPF, 2013.

¹⁴ Jaarlijks onderzoek, LHV, 2014.

Bijlage 1: Eigen bijdrage Wmo

Gemeenten kunnen de inkomensgrenzen voor de lage eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen aanpassen, maar kunnen niet sleutelen aan de verhoudingen tussen inkomenscategorieën. In het coalitieakkoord 2014-2018 is de zorgtoeslaggrens van € 28.483 voor een éénpersoonshuishouden benoemd als bovengrens voor de lage eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen. De daaruit voortvloeiende inkomenscategorieën zijn in de volgende tabel te zien. De standaard inkomensgrenzen die landelijk door het CAK gehanteerd worden zijn ter referentie eronder weergegeven.

Nijmeegse inkomensgrenzen 2015

	EP 65-	EP 65+	MP 65-	MP 65+
Eigen bijdrage per 4 weken	€ 19,40	€ 19,40	€ 27,60	€ 27,60
grensinkomen	€ 28.483	€ 21.127	€ 35.608	€ 29.395

EP = Eenpersoonshuishouden; MP = Meerpersoonshuishouden

Standaard landelijke inkomensgrenzen 2015 gehanteerd door het CAK

	EP 65-	EP 65+	MP 65-	MP 65+
Eigen bijdrage per 4 weken	€ 19,40	€ 19,40	€ 27,60	€ 27,60
grensinkomen	€ 22.331	€ 16.634	€ 27.917	€ 23.046

EP = Eenpersoonshuishouden; MP = Meerpersoonshuishouden

Figuur 2 Inkomensgrenzen en de lage eigen bijdrage per huishoudtype, Gemeente Nijmegen en CAK, 2015

Niet alleen huishoudens met een inkomen tot aan de inkomensgrens betalen minder eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen door de ophoging van de inkomensgrenzen, ook diegene met een inkomen boven deze grens profiteren hiervan. In figuur 2 op de volgende pagina worden een aantal voorbeeldberekeningen gegeven.

	EP 65- voorbeeld 1		voorbeeld 2	
	2014	2015	2014	2015
Bijdrageplichtig inkomen ¹⁵	€ 25.000	€ 25.000	€ 32.500	€ 32.500
Eigen bijdrage per 4 weken bij 3 uur HH1 per week ¹⁶	€ 25,91	€ 19,40	€ 83,89	€ 65,75

	MP 65- voorbeeld 1		voorbeeld 2	
	2014	2015	2014	2015
Bijdrageplichtig inkomen	€ 32.500	€ 32.500	€ 37.500	€ 37.500
Eigen bijdrage per 4 weken bij 3 uur HH1 per week	€ 43,94	€ 27,60	€ 82,59	€ 49,43

	EP 65+ voorbeeld 1		voorbeeld 2	
	2014	2015	2014	2015
Bijdrageplichtig inkomen	€ 20.000	€ 20.000	€ 25.000	€ 25.000
Eigen bijdrage per 4 weken bij 3 uur HH1 per week	€ 40,13	€ 19,40	€ 78,78	€ 63,05

	MP 65+ voorbeeld 1		voorbeeld 2	
	2014	2015	2014	2015
Bijdrageplichtig inkomen	€ 27.500	€ 27.500	€ 31.500	€ 31.500
Eigen bijdrage per 4 weken bij 3 uur HH1 per week	€ 53,34	€ 27,60	€ 84,27	€ 51,89

Figuur 3 Voorbeeldberekeningen voor de hoogte van de eigen bijdrage Wmo per huishoudtype en inkomen, Gemeente Nijmegen en CAK, 2015

¹⁵ Bij de bepaling van het bijdrageplichtig (bruto-)inkomen telt naast het bruto verzamelinkomen ook 8% het vermogen (box 3 - grondslag sparen en beleggen) van cliënten mee. De vermogensinkomensbijtelling is in het rekenvoorbeeld op € 0 hebt gezet.

¹⁶ Inclusief de Wtgc-korting van 33% op de eigen bijdrage die nog gold in 2014 en die vanaf 2015 is vervallen.

Bijlage 2: doelgroepen in het SSB

In het Sociaal Statistisch Bestand van de gemeente Nijmegen is voor alle inwoners en huishoudens het gebruik van 21 regelingen op gebied van inkomen, werk, zorg en jeugd gecombineerd. Voor het onderzoek “wat betekent dit voor u in 2015” is uit dit bestand een overzicht afgeleid waaruit, per soort huishoudens, een beeld komt van de mate waarin zij met veranderingen in regelingen rond inkomen en zorg te maken kunnen hebben.

Te zien is:

- Hoeveel huishoudens niet te met inkomens- en zorgregelingen te maken hebben
- Hoeveel huishoudens een WWB-uitkering hebben en of zij wel of niet in aanmerking komen voor Wmo- inclusief voormalige AWBZ-zorg
- Hoeveel huishoudens zijn er die geen WWB-uitkering hebben maar wel gebruik maken van gemeentelijke inkomensvoorzieningen (zij hebben dus wel een laag inkomen). Hoeveel van hen komen ook in aanmerking voor voormalige AWBZ/Wmo-zorg

	alleen 65-	alleen 65+	2p 65-	2p 65+	1-ouder	2-ouder
geen regeling	14000	5000	11500	5700	2700	13500
wwb zonder zwbz/wmo	2200	0	400	0	1250	750
wwb met awbz/wmo	500	0	100	0	250	100
awbz/wmo met inkomensvoorziening	600	800	100	300	150	100
awbz/wmo zonder inkomensvoorziening	800	2500	350	1000	200	500
alleen inkomensvoorziening	900	600	250	300	600	600
totaal	19000	9000	12700	7300	5100	15500

Figuur 4 Huishoudens naar type en regeling gebruik, Sociaal Statistisch Bestand 2014, gemeente Nijmegen